

Biuletyn Polonistyczny

14.05.2018

Data wydarzenia: 26.11.2018 - 27.11.2018

Niepodległość jako projekt i doświadczenie. Literatura, sztuka i myśl społeczno-polityczna lat 1864-1939 wobec problemu narodowej wolności

Typ wydarzenia: Konferencja

Miejscowość: Warszawa

Organizatorzy: Instytut Filologii Polskiej, Wydział Nauk Humanistycznych
WNH_UKSW

Katedra Modernizmu Polskiego wraz z Katedrą Muzeologii i Katedrą Literatury XX Wieku na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW, a także Pracownia Historii Dramatu 1864-1939 przy Instytucie Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki UW, Instytut Józefa Piłsudskiego Poświęcony Badaniu Najnowszej Historii Polski w Warszawie oraz Archiwum Akt Nowych w Warszawie zapraszają do wzięcia udziału w konferencji naukowej pt. *Niepodległość jako projekt i doświadczenie. Literatura, sztuka i myśl społeczno-polityczna lat 1864-1939 wobec problemu narodowej wolności*, zorganizowanej z okazji przypadającej w tym roku setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Planowane spotkanie chcemy poświęcić rozważaniom o różnych projektach polskiej niepodległości, obecnych w literaturze, teatrze, muzyce i sztukach pięknych oraz myśli społeczno-politycznej lat 1864-1939, a także sposobach artykułowania przeżyć związanych z jej odzyskaniem, właściwych różnym formom literackiej, artystycznej i społeczno-politycznej aktywności.

Moment odzyskania przez Polskę niepodległości po 123 latach politycznej niewoli pragniemy potraktować jako spinający różne ścieżki i formy literackiej, artystycznej i społeczno-politycznej refleksji na przestrzeni kilku dziesięcioleci – refleksji zarówno antycypującej rok 1918, jak i zakorzeniającej go w polskiej zbiorowej świadomości XX wieku. Moment ten chcemy uczynić swojego rodzaju pryzmatem, w którym scalają się i dopełniają nurty artystycznej, społecznej i politycznej aktywności z przełomu XIX i XX wieku i w którym określone obszary literatury, sztuki i publicystyki tego czasu odślaniają swoją logikę długiego trwania niezależnie od różnych przemian i przewartościowań.

Nie stawiamy przy tym wyraźnych barier chronologicznych dla aktywności będącej podstawą refleksji badawczej, uznając jedynie, że istotnym polem proponowanych rozważań jest twórczość oraz idee pojawiające się od lat 60. XIX w. po koniec dwudziestolecia międzywojennego. Druga połowa XIX w. przyniosła wyraźne zmiany w sytuacji politycznej Europy. Postępujący – od wojny francusko-pruskiej – proces politycznej polaryzacji mocarstw, które niespełna sto lat wcześniej dokonały zaboru polskich ziem, zmieniał realia, w których kształtowała się polska świadomość narodowa. Narastający konflikt Austrii, a z czasem też zjednoczonych przez Bismarcka Niemiec, z Rosją, owocujący nowymi układami polityczno-militarnymi na mapie Europy, bardzo wyraźnie stymulował polską aktywność tego czasu.

Zdajemy sobie jednocześnie sprawę z tego, że niektórych zjawisk z zakresu świadomości zbiorowej, wyrażającej się w różnego rodzaju literackich, artystycznych i publicystycznych formach, nie można rozpatrywać bez cofnięcia się do początków XIX w., kiedy to kształtowały się formy polskiego doświadczenia niewoli, a wraz z nimi pragnienia niepodległości. Interesujące jest też kulturowe zjawisko przetwarzania tegoż doświadczenia niepodległości z 1918 r. przez cały wiek XX aż po współczesność.

Podczas spotkania proponujemy dyskusję na temat następujących zagadnień, nie zamykając jednocześnie możliwości podjęcia innych kwestii:

- Literackie wizje niepodległości w twórczości XIX-wiecznych i modernistycznych twórców i ich różne konotacje.
- Artystyczne wizje niepodległości w sztukach plastycznych XIX i XX wieku.
- Powrót do przełomu XVIII i XIX w. jako refleksja o sposobach odzyskania niepodległości w literaturze i sztuce powstającej przed 1918 r.
- Rozrachunki z ideami niepodległościowymi po 1918 r. w literaturze polskiej.
- Udział środowisk twórczych i instytucji kulturalnych przełomu XIX i XX wieku w różnych formach działalności niepodległościowej.
- Indywidualne świadectwa pisarzy i artystów zaangażowanych w ruch niepodległościowy do 1918 r.
- Gloryfikacja i krytyka Józefa Piłsudskiego w sztukach plastycznych początku XX wieku.
- Sztuki wizualne w służbie Niepodległej: forma, funkcja i znaczenie wizualnych reprezentacji Polski pod zaborami i Polski niepodległej.
- Indywidualne świadectwa polityków i działaczy społecznych (pamiętniki, listy) jako świadków odzyskania niepodległości.
- Historiografia polska na progu niepodległości.
- Projekty oświatowe i dydaktyczne w służbie Niepodległej.
- Idea niepodległości w publicystyce polskiej przełomu XIX i XX wieku.
- Polityka historyczna i kulturowa przed i po odzyskaniu niepodległości.
- Niepodległościowa myśl Józefa Piłsudskiego i piłsudczyków.

Biuletyn Polonistyczny

Na zgłoszenia wraz z abstraktami oczekujemy do 30 września 2018 r. Prosimy kierować je drogą mailową na adres: katedramodernizmupolskiego@gmail.com. O decyzji Komitetu Naukowego konferencji, dotyczącej zakwalifikowania tematu, zostaną Państwo powiadomieni drogą mailową do 15 października 2018 r. Opłata konferencyjna wynosi 150 zł. Materiały zostaną opublikowane w księdze pokonferencyjnej, która ukaże się w serii *Modernistyczne przełomy*.

Dr hab. prof. UKSW Dorota Kielak

Dr Tadeusz Krawczak

Dr hab. prof. UKSW Wojciech Kudyba

Prof. dr hab. Maria Jolanta Olszewska

Dr hab. prof. UKSW Małgorzata Wrześniak

Prof. dr hab. Wiesław Wysocki

Sekretarz konferencji:

Mgr Joanna Niewiarowska

Mgr Elżbieta Sadoch

Komitet Naukowy

- **Prof. dr hab. Maria Jolanta Olszewska** – Kierownik Pracowni Historii Dramatu 1864–1939 przy Instytucie Literatury Polskiej Wydziału Polonistyki UW
- **Prof. dr hab. Jan Wiktor Sienkiewicz** – Kierownik Zakładu Historii Sztuki i Kultury Polskiej na Emigracji na Wydziale Nauk Historycznych UMK w Toruniu
- **Prof. dr hab. Wiesław Jan Wysocki** – Kierownik Katedry Historii XIX i XX Wieku na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW, Prezes Zarządu Instytutu Józefa Piłsudskiego Poświęconego Badaniu Najnowszej Historii Polski
- **Dr hab. prof. UKSW Agnieszka Bender** – Kierownik Zakładu Rzemiosła Artystycznego oraz Kierownik Katedry Kultury Artystycznej na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW, Dyrektor Instytutu Polskiego w Rzymie
- **Dr hab. prof. UKSW Dorota Kielak** – Kierownik Katedry Modernizmu Polskiego na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW
- **Dr hab. prof. UKSW Krzysztof Koehler** – Kierownik Katedry Literatury Staropolskiej, Retoryki i Badań nad Biblią, Zastępca Dyrektora ds. Programowych Instytutu Książki

- **Dr hab. prof. UKSW Wojciech Kudyba** – Kierownik Katedry Literatury XX Wieku na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW
- **Dr hab. prof. UKSW Piotr Majewski** – Dyrektor Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów
- **Dr hab. prof. UKSW Anna Szczepan-Wojnarska** – Kierownik Zakładu Literaturoznawstwa Transkulturowego na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW Dr hab. prof. UKSW
- **Dr hab. prof. UKSW Wiesława Tomaszewska CR** – Kierownik Zakładu Teorii Literatury na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW
- **Dr hab. prof. UKSW Rafał Wiśniewski** – Kierownik Zakładu Socjologii Kultury na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW, Dyrektor Narodowego Centrum Kultury
- **Dr hab. prof. UKSW Małgorzata Wrzeźniak** – Kierownik Katedry Muzeologii w Instytucie Filologii Klasycznej i Kulturoznawstwa na Wydziale Nauk Humanistycznych UKSW
- **Dr Tadeusz Krawczak** – Dyrektor Archiwum Akt Nowych w Warszawie
- **Marianna Otmianowska** – Dyrektor Narodowego Archiwum Cyfrowego

---

Adres: Warszawa, ul. Dewajtis 5

Data zgłaszania prelegentów: 30.09.2018

Opłata: 150 zł

Słowa kluczowe: niepodległość, 1918, historia, Piłsudski Józef